

การพัฒนาการจัดทำบัญชีด้วยการใช้แอปพลิเคชันฟรีแวร์ สำหรับกลุ่มวิสาหกิจ
ชุมชนกลุ่มสตรีสานเสื่อกระจูดบ้านโคกพะยอม ตำบลโคกเคียน อำเภอเมือง
จังหวัดนราธิวาส

Development of Accounting Practices Using Freeware Applications for
the Community Enterprise Group of Women Weaving Krajoed Mats,
Ban Khok Phayom, Khok Khian Subdistrict, Mueang District,
Narathiwat Province

เนตรวดี เพชรประดับ^{1*} ไฮดา สุทินปรีดา²

Natewadee Petpradub^{1*} Haida Sudinpreeda²

วันที่รับบทความ : 9 กรกฎาคม 2568

วันที่แก้ไขบทความ : 29 สิงหาคม 2568

วันที่ตอบรับบทความ : 27 กันยายน 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีสานเสื่อกระจูดบ้านโคกพะยอม ตำบลโคกเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส จากรูปแบบเดิมที่จดบันทึกด้วยมือไปสู่การใช้แอปพลิเคชันฟรีแวร์บนสมาร์ตโฟน เพื่อเพิ่มความถูกต้อง ความรวดเร็ว และความเป็นระบบในการบันทึกบัญชีเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ใช้กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 9 คน ได้แก่ ประธานกลุ่ม ผู้ช่วยผู้จัดทำบัญชี และสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแบบสังเกตแบบมีโครงสร้าง และการเก็บบันทึกรายวัน ดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและพฤติกรรมการจัดทำบัญชี 2) คัดเลือกและวิเคราะห์แอปพลิเคชันฟรีแวร์ 10 แอปพลิเคชันจาก App Store และ Google Play Store 3) ทดลองใช้จริงผ่านการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และ 4) สังเกตและประเมินผลการใช้งาน เพื่อคัดเลือกแอปพลิเคชันที่เหมาะสมและสามารถยกระดับประสิทธิภาพการจัดการทางการเงินของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีพื้นฐานการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายในระดับต่ำ ใช้วิธีบันทึกด้วยลายมือ ขาดความเป็นระบบ ทำให้เกิดข้อผิดพลาดและยากต่อการตรวจสอบย้อนหลัง การคัดเลือกและ

¹⁻²คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

¹⁻²Faculty of Management scient, Princess of Naradhiwas University

*Corresponding author. E-mail: natewadee.p@gmail.com

ทดลองใช้แอปพลิเคชันฟรีแวร์ “Wallet Story” ซึ่งเหมาะสมกับบริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ช่วยให้การบันทึกข้อมูลบัญชีมีความถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน สามารถจัดเก็บ และเรียกดูข้อมูลย้อนหลังได้สะดวก พร้อมทั้งสร้างรายงานสรุปทางการเงินได้อย่างรวดเร็ว การประยุกต์ใช้แอปพลิเคชันดังกล่าวยังช่วยให้สมาชิกตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำบัญชี มีพฤติกรรมการบันทึกข้อมูลอย่างต่อเนื่อง และสามารถใช้อ้างอิงข้อมูลทางการเงินเพื่อวางแผนการดำเนินงาน การคำนวณต้นทุน และการตัดสินใจทางธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะท้อนให้เห็นว่าการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือจัดทำบัญชี สามารถยกระดับการบริหารจัดการทางการเงินของวิสาหกิจชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม

คำสำคัญ : วิสาหกิจชุมชน การจัดทำบัญชี แอปพลิเคชันฟรีแวร์

Abstract

This research aimed to develop an accounting system for the women’s community enterprise group producing Krajoood mats in Ban Khok Phayom, Khok Khian Subdistrict, Mueang District, Narathiwat Province, transforming the traditional handwritten recording method into the use of freeware applications on smartphones. The goal was to enhance accuracy, speed, and systematization in accounting. This study employed a qualitative approach using Action Research. The purposive sampling method was applied to select 9 participants, including group leaders, accounting assistants, and community enterprise members. Data were collected through structured interviews, structured observations, and daily recordkeeping. The research was conducted in four stages: (1) studying the background information and accounting practices, (2) selecting and analyzing 10 freeware applications from the App Store and Google Play Store, (3) conducting practical trials through workshop-based training, and (4) observing and evaluating application usage to identify the most suitable application capable of improving the financial management efficiency of the community enterprise group.

The findings revealed that the community enterprise group had a low level of proficiency in recording income and expenses, relying on handwritten records that lacked systemization, leading to errors and difficulty in auditing retrospectively. The selection and trial use of the freeware application Wallet Story, which was well-suited to the group’s context, improved the accuracy, completeness, and timeliness of accounting records. The application enabled convenient data storage and retrieval, as well as the generation of financial summary reports quickly. Its implementation also increased members’ awareness of the importance of bookkeeping, fostered consistent recording habits, and allowed them to

utilize financial data for operational planning, cost calculation, and effective business decision-making. These results demonstrate that integrating digital technology as a bookkeeping tool can tangibly enhance the financial management of community enterprises.

Keywords: Community Enterprise, Accounting, Freeware Application

บทนำ

ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในฐานะประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูป โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570) ได้กำหนดเป้าหมายในการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และเสริมศักยภาพผู้ประกอบการ ผ่านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และนวัตกรรมเพื่อยกระดับการผลิต ขยายตลาด และสร้างความยั่งยืนในภาคการเกษตร อีกทั้งยังมุ่งส่งเสริมอุตสาหกรรมเทคโนโลยีดิจิทัล และสตาร์ทอัพ เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานความรู้ของประเทศ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

ในบริบทของเศรษฐกิจฐานราก วิสาหกิจชุมชนถือเป็นฟันเฟืองที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคใต้ที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่นอันโดดเด่น เช่น งานจักสานกระจูด ซึ่งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีสานเสื่อกระจูดบ้านโคกพะยอม ตำบลโคกเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ได้นำกระจูดซึ่งเป็นพืชท้องถิ่นมาพัฒนาสินค้าหัตถกรรมที่มีความประณีตและมีเอกลักษณ์ เช่น เสื่อ กระเป๋า ถาด กล่องทิชชู และของใช้ในครัวเรือน โดยเฉพาะ “เสื่อกระจูด” ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์หลักที่แสดงถึงอัตลักษณ์ ความสามารถ และแรงงานของกลุ่มสตรีในชุมชน ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ไม่เพียงสร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือน แต่ยังเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการมีงานทำในท้องถิ่น และเป็นที่ยอมรับในระดับประเทศ ผ่านการเข้าร่วมงานแสดงสินค้าและนิทรรศการต่าง ๆ (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2567) อย่างไรก็ตาม การบริหารจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ยังประสบปัญหาโดยเฉพาะด้านการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ซึ่งยังคงใช้การจดบันทึกด้วยมือ ส่งผลให้เกิดข้อผิดพลาดขาดความเป็นระบบ และไม่สามารถใช้ข้อมูลทางการเงินเพื่อวางแผนพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาสำคัญอีกประการ คือ การแยกต้นทุนต่อชิ้นงาน การคำนวณกำไร และการติดตามสถานะการเงินของกลุ่ม ยังไม่สามารถทำได้อย่างโปร่งใสและต่อเนื่อง

จากสถานการณ์ดังกล่าว งานวิจัยนี้จึงมุ่งพัฒนาระบบบัญชีรายรับ-รายจ่าย โดยประยุกต์ใช้แอปพลิเคชันฟรีแวร์ที่สามารถดาวน์โหลดได้จาก App Store (iOS) และ Google Play Store (Android) ซึ่งมีความเหมาะสมกับกลุ่มที่ต้องการระบบบัญชีง่าย ๆ ใช้งานสะดวก และไม่มีค่าใช้จ่าย โดยแบ่งกระบวนการศึกษาเป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของกลุ่ม การสัมภาษณ์วิเคราะห์ปัญหา และการทดลองใช้แอปพลิเคชัน พร้อมการสังเกตพฤติกรรมการใช้งาน เพื่อค้นหาแอปพลิเคชันฟรีแวร์ที่เหมาะสมต่อกลุ่มมากที่สุด การพัฒนาระบบบัญชีดังกล่าวไม่เพียงช่วยให้สามารถจัดการทางการเงินได้ดีขึ้นเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมความโปร่งใสในการดำเนินงาน

สร้างความน่าเชื่อถือ และเตรียมความพร้อมในการยื่นขอสนับสนุนด้านเงินทุนจากหน่วยงานภายนอกในอนาคต

งานวิจัยนี้มีคุณูปการสำคัญในการขยายองค์ความรู้ด้าน “การบัญชีวิสาหกิจชุมชน” โดยเสนอรูปแบบการประยุกต์ใช้แอปพลิเคชันฟรีแวร์ในการจัดทำบัญชีอย่างง่าย ช่วยลดช่องว่างของทักษะด้านการเงินในระดับรากหญ้า อีกทั้งยังเป็นต้นแบบของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชน สร้างแนวทางบูรณาการความรู้ด้านบัญชี เทคโนโลยีสารสนเทศ และการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นระบบ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาพื้นฐานการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีสานเสื่อกระจูดบ้านโคกพะยอม ตำบลโคกเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส
2. พัฒนาการจัดทำบัญชีรายรับ - รายจ่ายโดยใช้แอปพลิเคชันฟรีแวร์ สำหรับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีสานเสื่อกระจูดบ้านโคกพะยอม ตำบลโคกเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนและบทบาททางเศรษฐกิจ

ในยุคที่โลกขับเคลื่อนด้วยองค์ความรู้และเทคโนโลยี วิสาหกิจชุมชนได้กลายเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่น ทุนทางสังคม และการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนในการสร้างผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณค่า วิสาหกิจชุมชนจึงมิได้เน้นเพียงผลกำไรเชิงพาณิชย์ แต่ยังมุ่งหวังการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ จากการให้ความหมายของปวันรัตน์ ดีวงศ์ (2560) วิสาหกิจชุมชน คือ กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ริเริ่มโดยสมาชิกในชุมชน ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อสร้างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม พร้อมส่งเสริมความร่วมมือและความมั่นคงในระดับครัวเรือนและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับเยาวพา กองเกตุ (2567) กล่าวว่า วิสาหกิจชุมชนต้องดำเนินงานโดยคนในท้องถิ่นมากกว่า 7 คน และมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรายได้โดยไม่ขัดต่อศีลธรรมและกฎหมาย กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีสานเสื่อกระจูดบ้านโคกพะยอม ตำบลโคกเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส เป็นตัวอย่างของวิสาหกิจชุมชนที่นำภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ เช่น เสื่อ กระเป๋า ถาด และกล่องทิชชู โดยเฉพาะ “เสื่อกระจูด” ซึ่งเป็นสินค้าหลักที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับระบบบัญชีและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี

งานวิจัยนี้อ้างอิงแนวคิดของ Information System Theory (Laudon & Laudon, 2020) ที่เสนอว่า ระบบสารสนเทศควรสามารถรวบรวม ประมวลผล จัดเก็บ และแจกจ่ายข้อมูลเพื่อการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ ในบริบทของวิสาหกิจชุมชน ระบบบัญชีจึงถือเป็น "ระบบสารสนเทศทางการเงิน" (Financial Information System) ที่มีหน้าที่หลักในการรวบรวม บันทึก จัดประเภท และสรุปผลข้อมูลทางการเงิน เพื่อ

ใช้ในการวิเคราะห์สถานะการเงิน วางแผนงบประมาณ และควบคุมการใช้ทรัพยากร การมีระบบบัญชีที่มีประสิทธิภาพช่วยให้วิสาหกิจชุมชนสามารถติดตามรายรับ-รายจ่ายได้อย่างถูกต้อง ลดความผิดพลาดในการคำนวณและบันทึก จัดทำรายงานทางการเงินเพื่อใช้ตัดสินใจได้ทันเวลา เสริมสร้างความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือระหว่างสมาชิกและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ Technology Acceptance Model (TAM) ของ Davis (1989) ซึ่งอธิบายว่า ความตั้งใจในการใช้งานเทคโนโลยีของผู้ใช้ ขึ้นอยู่กับ 2 ปัจจัยหลัก ได้แก่ การรับรู้ว่าการใช้งานมีประโยชน์ (Perceived Usefulness) หมายถึง ผู้ใช้เชื่อว่าการใช้เทคโนโลยีจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของงาน เช่น การใช้แอปพลิเคชันฟรีแวร์ช่วยให้การบันทึกบัญชีมีความรวดเร็ว ถูกต้อง และจัดเก็บข้อมูลได้เป็นระบบ และการรับรู้ว่าง่ายต่อการใช้ (Perceived Ease of Use) หมายถึง ผู้ใช้มองว่าเทคโนโลยีนั้นใช้งานง่าย ไม่ซับซ้อน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการยอมรับและใช้งานอย่างต่อเนื่อง ในส่วนของวิสาหกิจชุมชน การนำเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น แอปพลิเคชันฟรีแวร์ มาช่วยจัดทำบัญชีจึงมีความสำคัญ เนื่องจากสามารถลดเวลาและขั้นตอนการทำงาน เข้าถึงข้อมูลได้แบบเรียลไทม์ วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อวางแผนการดำเนินงานได้ทันที ช่วยให้สมาชิกที่ไม่มีพื้นฐานด้านบัญชีสามารถเรียนรู้และใช้งานได้ง่าย สร้างความต่อเนื่องและมาตรฐานในการจัดเก็บข้อมูล

ดังนั้น การบูรณาการแนวคิดระบบสารสนเทศและ Technology Acceptance Model (TAM) จึงเป็นกรอบทางทฤษฎีที่เหมาะสมในการศึกษาการพัฒนาการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้วยการใช้แอปพลิเคชันฟรีแวร์ให้สอดคล้องกับบริบทจริงของผู้ใช้งาน

หลักการและแนวทางการพัฒนาแอปพลิเคชันฟรีแวร์

แอปพลิเคชันบัญชีแบบฟรีแวร์ (Freeware Accounting Application) หมายถึง โปรแกรมที่เปิดให้ใช้งานฟรีโดยไม่มีค่าใช้จ่าย มักมีฟังก์ชันพื้นฐานสำหรับการบันทึกรายรับ-รายจ่าย สรุปรายงาน และส่งออกข้อมูล เช่น Excel หรือ PDF หลักการสำคัญของแอปพลิเคชันที่เหมาะสมกับวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ใช้งานง่าย (User-friendly Interface) รองรับภาษาไทย ไม่มีค่าใช้จ่าย บันทึกข้อมูลเป็นหมวดหมู่ แสดงผลแบบกราฟหรือรายงาน และรองรับการใช้งานผ่านสมาร์ทโฟน (นฤมล อริยพิมพ์, 2565)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดทำบัญชีที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลโดยตรงต่อความสามารถในการบริหารจัดการของผู้ประกอบการ โดยเฉพาะการตัดสินใจด้านต้นทุน การตั้งราคาสินค้า และการวางแผนการผลิต (Widyastuti & Suharti, 2023) การมีข้อมูลทางการเงินที่ถูกต้อง ยังช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถวิเคราะห์แนวโน้มทางธุรกิจและเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายขึ้น (ณัฐธิดา ปานสังข์, 2565) นอกจากนี้ การศึกษาของนฤมล อริยพิมพ์ (2565) พบว่า การให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทดลองใช้แอปบัญชีฟรีแวร์ พร้อมกับการให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง ทำให้สมาชิกซึ่งไม่มีพื้นฐานทางบัญชี สามารถบันทึกข้อมูลทางการเงินได้อย่างเป็นระบบ และนำไปใช้ในการตัดสินใจทางธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสุปรียา เดชรักษา และทิพวิมล ชมพุดำ (2560) ศึกษา

ในกลุ่มนักศึกษาและผู้ปกครอง พบว่าการใช้แอปช่วยลดภาระการจัดการค่าใช้จ่าย สร้างวินัยทางการเงิน และเพิ่มความพึงพอใจในการวางแผนใช้จ่ายประจำวัน

วิสาหกิจชุมชนในฐานะผู้ประกอบการรายย่อยจำเป็นต้องมีระบบบัญชีที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและใช้งานได้จริง แอปพลิเคชันฟรีแวร์จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้การจัดการทางการเงินมีความเป็นระบบถูกต้อง และโปร่งใสมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในยุคดิจิทัลที่ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีส่งผลโดยตรงต่อความสามารถในการแข่งขัน งานวิจัยนี้จึงมีความสำคัญในการบูรณาการองค์ความรู้ด้านบัญชี เทคโนโลยี และการพัฒนาชุมชน เพื่อยกระดับขีดความสามารถของผู้ประกอบการท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

กระบวนการวิจัย

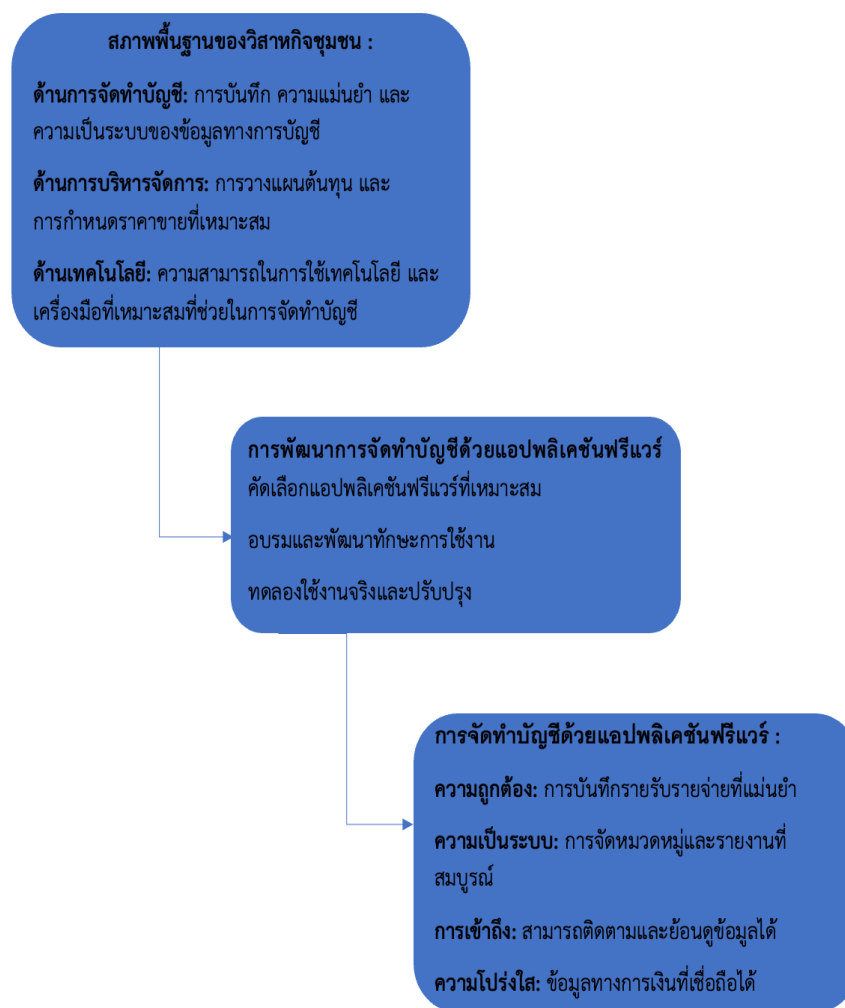
กระบวนการในการวิจัย เน้นการบูรณาการองค์ความรู้ด้านบัญชี เทคโนโลยี และการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เพื่อยกระดับขีดความสามารถของผู้ประกอบการท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยทำงานผ่านกระบวนการที่เชื่อมโยงกัน 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์บริบทและความต้องการ เป็นการศึกษาลักษณะการจัดทำบัญชีเดิมของวิสาหกิจชุมชน รวมทั้งความต้องการ ข้อจำกัด และศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ระยะที่ 2 การคัดเลือกแอปพลิเคชันฟรีแวร์ เป็นการนำทฤษฎีระบบสารสนเทศ (Information System Theory) ที่ให้กรอบความคิดในการพัฒนาระบบบัญชีเป็น "ระบบสารสนเทศทางการเงิน" ที่มีประสิทธิภาพ โดยสามารถรวบรวม ประมวลผล จัดเก็บ และนำเสนอข้อมูลการเงินอย่างเป็นระบบ มาใช้ในการกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกแอปพลิเคชันฟรีแวร์ เพื่อเลือกแอปพลิเคชันที่เหมาะสมกับบริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ระยะที่ 3 การทดลองใช้และประเมินการยอมรับ โดยใช้แบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยี (TAM) ในการประเมินระดับการรับรู้ประโยชน์และความง่ายในการใช้งานของสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกับแอปพลิเคชันที่คัดเลือก เพื่อปรับวิธีการอบรมและการใช้งานให้เหมาะสม

ระยะที่ 4 การประเมินประสิทธิผลการใช้งาน เป็นการวัดผลการใช้แอปพลิเคชันฟรีแวร์ที่คัดเลือกแล้วต่อความแม่นยำของการบันทึกบัญชี ความรวดเร็วในการจัดทำรายงาน และความพึงพอใจของผู้ใช้

ภาพที่ 1 กระบวนการในการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการจัดทำบัญชีด้วยแอปพลิเคชันฟรีแวร์ สำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีสานเสื่อกระจูด บ้านโคกพะยอม ตำบลโคกเคียน อำเภอมือง จังหวัดนราธิวาส” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมุ่งศึกษาปัญหา ข้อจำกัด และพัฒนาระบบบัญชีรายรับ-รายจ่ายของกลุ่มด้วยการนำแอปพลิเคชันฟรีแวร์มาประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใสในการบริหารจัดการทางการเงิน

การวิจัยครั้งนี้แม้จะไม่ได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยอย่างเป็นทางการ แต่ผู้วิจัยได้ยึดมั่นในหลักการพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูลอย่างเคร่งครัด โดยการรับประกันความยินยอมโดยสมัครใจ การรักษาความลับ และข้อมูลส่วนบุคคล การไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ให้ข้อมูล และการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์รวมถึงวัฒนธรรมของชุมชน การดำเนินการวิจัยทั้งหมดเป็นไปด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส และให้ความสำคัญ

กับสิทธิของผู้ให้ข้อมูลเป็นสำคัญ ซึ่งสะท้อนถึงความรับผิดชอบของผู้วิจัยต่อจริยธรรมในการวิจัยและการเคารพชุมชนที่เข้าร่วมการศึกษา

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

1. **ขั้นตอนการศึกษา** เป็นการศึกษาบริบทและปัญหาการจัดทำบัญชีรูปแบบเดิมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และการสังเกตลักษณะการทำงานประจำวันของกลุ่ม

2. **ขั้นตอนการคัดเลือกแอปพลิเคชันฟรีแวร์ที่มีอยู่ใน App Store และ Google Play Store** จำนวน 10 แอป เพื่อเปรียบเทียบข้อดี-ข้อเสีย และความเหมาะสมกับบริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จากนั้นจึงเลือกแอปพลิเคชันที่เหมาะสมที่สุดในการทดลองใช้งาน โดยแอปพลิเคชันทั้ง 10 แอปพลิเคชันคัดเลือกมาจากการสุ่มเลือกแบบไร้ทิศทาง แต่ผ่านกระบวนการคัดกรองที่พิจารณาทั้งด้านฟังก์ชัน ความนิยม ความเหมาะสมกับผู้ใช้งาน และการตอบโจทย์บริบทของกลุ่มเป้าหมาย และทั้ง 10 แอปพลิเคชันนี้ ยังช่วยให้การเปรียบเทียบมีมิติหลากหลาย และสามารถวิเคราะห์ข้อดี-ข้อเสียได้รอบด้าน นำไปสู่การเลือกใช้แอปพลิเคชันที่เหมาะสมที่สุดสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในการพัฒนาระบบบัญชีรายรับรายจ่ายอย่างยั่งยืน

Money+

Money Lover

Money Pod

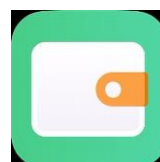
Spendee

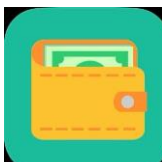
Save Money

Wallet (by Budget Bakers)

Wallet Story

มีตังค์

Household

Cash Note / Money Note

แหล่งที่มา: Google Play Store และ App Store (เข้าถึงข้อมูลเมื่อเดือนมิถุนายน 2567)

3. ขั้นตอนการทดลองใช้ เป็นการดำเนินการอบรมและทดลองใช้งานแอปพลิเคชันที่คัดเลือกกับกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ประธานกลุ่ม ผู้ช่วยผู้จัดทำบัญชี และสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน รวม 9 คน เป็นระยะเวลา 1 เดือน

4. ขั้นตอนการประเมินผล ประเมินประสิทธิภาพของการใช้แอปพลิเคชัน ด้วยวิธีการสังเกตแบบมีโครงสร้าง (Structured Observation) และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการใช้งานจริง

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประธานกลุ่ม ผู้ช่วยผู้จัดทำบัญชี และสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีบทบาทในการดำเนินงานด้านการผลิตและจัดการงานบัญชี โดยผู้วิจัยได้เลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 9 คน จากจำนวนสมาชิกทั้งหมด 10 คน โดยใช้เกณฑ์การเลือกคือ ผู้ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการจัดเก็บข้อมูลรายรับ-รายจ่าย การบันทึกบัญชี หรือการตัดสินใจด้านการเงินในกลุ่ม การเลือกจำนวน 9 คน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก (In-depth data) ตามแนวทางของการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งไม่จำเป็นต้องใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างมาก เนื่องจากความสำคัญอยู่ที่ “คุณภาพของข้อมูล” มากกว่า “ปริมาณของผู้ให้ข้อมูล” (Patton, 2002; Creswell & Poth, 2018) โดยจำนวน 9 คนถือว่าอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสมกับงานวิจัยลักษณะนี้ และสามารถทำให้เกิดความอิ่มตัวของข้อมูล (Data Saturation) ได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ประเภทหลัก ได้แก่

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview Questionnaire) แบบสัมภาษณ์นี้มีความยาว 3 หน้า แบ่งเป็น 4 ส่วนหลัก ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ข้อมูลเกี่ยวกับระบบบัญชีเดิมที่ใช้งานอยู่ ความคุ้นเคยและทักษะในการใช้สมาร์ทโฟน และข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้งานแอปพลิเคชันฟรีแวร์ การออกแบบแบบสัมภาษณ์นี้ สอดคล้องกับกระบวนการตามกรอบแนวคิดของงานวิจัย ซึ่งครอบคลุมสภาพพื้นฐานของวิสาหกิจชุมชน ในด้านการจัดทำบัญชี ด้านการบริหารจัดการ และด้านเทคโนโลยี การพัฒนาการจัดทำบัญชีด้วยแอปพลิเคชันฟรีแวร์ ที่รวมถึงการเลือกแอปพลิเคชัน การอบรม และการทดลองใช้งานจริง การจัดทำบัญชีด้วยแอปพลิเคชันฟรีแวร์ที่เน้นความถูกต้อง ความเป็นระบบ การเข้าถึง และความโปร่งใสของข้อมูล แบบสัมภาษณ์จึงถูกออกแบบให้สามารถรวบรวมข้อมูลที่สะท้อนองค์ประกอบเหล่านี้ เพื่อให้สามารถประเมินประสิทธิภาพและการตอบรับต่อแอปพลิเคชันได้อย่างครบถ้วน

2. แบบสังเกตแบบมีโครงสร้าง (Structured Observation Checklist) แบบสังเกตนี้ถูกจัดทำขึ้นเพื่อประเมินพฤติกรรมและการใช้งานแอปพลิเคชันฟรีแวร์หลังการอบรม โดยจะบันทึกการปฏิบัติงานจริงของผู้ใช้งานในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญ เช่น การบันทึกรายรับ-รายจ่าย ความครบถ้วน และความถูกต้องของข้อมูล

แบบสังเกตได้รับการออกแบบให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดและกระบวนการวิจัย (Operationalization) เพื่อให้การเก็บข้อมูลเป็นไปอย่างเป็นระบบและสามารถสะท้อนผลลัพธ์ของการพัฒนาแอปพลิเคชันได้อย่างชัดเจน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้ใช้กระบวนการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ (Qualitative Content Analysis) โดยอิงตามหลักการและแนวทางของ Drisko and Maschi (2016) และ Harwood and Garry (2003) ซึ่งเป็นแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลที่เน้นการตีความและจัดระบบข้อมูลเชิงคุณภาพอย่างเป็นขั้นตอนและชัดเจน เหมาะสมกับลักษณะข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและการสังเกตการณ์ โดยผลจากการวิเคราะห์ของงานวิจัยนี้คือ ข้อความหรือคำพูดที่แสดงถึงความคิดเห็น ทักษะ ทักษะ ความรู้สึก และประสบการณ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับการใช้งานแอปพลิเคชันฟรีแวร์

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาสภาพการจัดทำบัญชีเดิมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และพัฒนาแนวทางการจัดทำบัญชีด้วยการนำแอปพลิเคชันฟรีแวร์มาใช้บันทึกรายรับ-รายจ่าย โดยใช้ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ และการอบรมทดลองใช้งานแอปพลิเคชันกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 9 คน ได้แก่ ประธานกลุ่ม ผู้ช่วยผู้จัดทำบัญชี และสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ผลการศึกษาริบททั่วไปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีสานเสื่อกระจูด บ้านโคกพะยอม ตำบลโคกเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส โดยเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ตารางที่ 1 ลักษณะพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล (Background of Participants)

รหัสผู้ให้ข้อมูล	อายุ	เพศ	ระดับการศึกษา	ประสบการณ์ในการทำบัญชี	ความคุ้นเคยกับแอปพลิเคชัน
ก	48	หญิง	ม.6	ไม่มี	ไม่เคยใช้มาก่อน
ข	52	หญิง	ป.6	มีบ้างเล็กน้อย	ใช้แอปพลิเคชันพื้นฐานทั่วไป
ค	44	หญิง	ปวช.	ไม่มี	ไม่เคยใช้
ง	56	ชาย	ม.3	ไม่มี	ไม่เคยใช้
จ	61	หญิง	ป.4	ไม่มี	ไม่เคยใช้
ฉ	39	หญิง	ปวส.	มีบ้างเล็กน้อย	ใช้บางแอปพลิเคชันในโทรศัพท์
ช	45	หญิง	ม.6	ไม่มี	ไม่เคยใช้
ซ	49	หญิง	ป.6	มีประสบการณ์มากขึ้น	ใช้เครื่องคิดเลข

ตารางที่ 1 ลักษณะพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล (Background of Participants) (ต่อ)

รหัสผู้ให้ข้อมูล อายุ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำบัญชี ความคุ้นเคยกับแอปพลิเคชัน				
ณ	36 หญิง	ป.ตรี	มีมาก	ใช้แอปพลิเคชันในการทำบัญชี ส่วนตัว

จากตารางที่ 1 ลักษณะพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 9 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวแทนที่สะท้อนความหลากหลายของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศหญิง จำนวน 8 คน และเพศชาย จำนวน 1 คน ทั้งหมด มีอายุอยู่ระหว่าง 36 – 61 ปี ซึ่งสะท้อนช่วงวัยของแรงงานหลักในชุมชนที่มีบทบาทในการผลิตและบริหารจัดการกลุ่มอาชีพ โดยเฉพาะในด้านการเงินและบัญชีภายในกลุ่ม ในด้านระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ขณะที่บางรายมีระดับการศึกษาที่สูงกว่า เช่น ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และปริญญาตรี ซึ่งกลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่ามักมีประสบการณ์ด้านการเงินหรือคุ้นเคยกับเทคโนโลยีมากกว่า ทั้งนี้ข้อมูลแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างด้านพื้นฐานความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชีและการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านประสบการณ์ในการทำบัญชี ส่วนใหญ่ยังไม่มีประสบการณ์ หรือมีเพียงเล็กน้อย มีเพียงบางรายที่มีประสบการณ์มาก โดยเฉพาะผู้ให้ข้อมูลที่มีระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย เช่น ผู้ให้ข้อมูลรหัส “ณ” ซึ่งมีการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีประสบการณ์ในการใช้แอปพลิเคชันสำหรับการจัดการบัญชีส่วนตัว ส่วนผู้ให้ข้อมูลรายอื่น ๆ ส่วนใหญ่ไม่เคยใช้แอปพลิเคชัน หรือใช้เพียงฟังก์ชันพื้นฐานในโทรศัพท์มือถือเท่านั้น เช่น เครื่องคิดเลขหรือแอปพลิเคชันทั่วไปที่ไม่ได้ออกแบบมาเพื่อการบัญชีโดยเฉพาะ จากข้อมูลนี้สามารถวิเคราะห์ได้ว่า กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยมีความหลากหลายทั้งด้านวัยวุฒิ การศึกษา และประสบการณ์ ซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ การปรับตัวต่อเทคโนโลยี และการยอมรับในการนำแอปพลิเคชันฟรีแวร์มาประยุกต์ใช้ในการจัดทำบัญชีของกลุ่มอาชีพ ความหลากหลายดังกล่าว ทำให้การวิจัยสามารถสะท้อนผลลัพธ์ที่ครอบคลุมถึงข้อจำกัดและโอกาสในการพัฒนาศักยภาพการจัดการบัญชีของกลุ่มเป้าหมายในบริบทจริงของชุมชน ทั้งนี้ยังช่วยยืนยันว่า การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงในครั้งนี้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ต้องการเข้าใจพฤติกรรม ประสบการณ์ และทัศนคติของกลุ่มเป้าหมาย

ผลการศึกษาปัญหาการจัดการจัดทำบัญชีรูปแบบเดิมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และการสังเกตลักษณะการทำงานประจำวันของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน วิเคราะห์การสัมภาษณ์โดยใช้ Content Analysis

ประเด็นที่ 1 ปัญหาการจัดการจัดทำบัญชีเดิม “ไม่รู้ว่าจะเริ่มจดยตรงไหน ไม่มีแบบฟอร์ม เขียนแล้วไม่เป็นระบบ หายบ้าง ลืมบ้าง บางครั้งขายสินค้าไปแล้วแต่ลืมจดบันทึก และยอดรวมของรายรับ-รายจ่ายไม่ตรงกับเงินคงเหลือ” (ผู้ให้ข้อมูล กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีสานเสื่อกระจูดบ้านโคกพะยอม จำนวน 9 คน)

ประเด็นที่ 2 การทดลองใช้แอปพลิเคชัน “ใช้ง่าย เข้าใจได้เร็ว แม้ไม่เคยใช้มาก่อน มีระบบแจ้งเตือนให้บันทึกรายรับ-รายจ่ายทุกวัน ช่วยให้ไม่ลืมจดบันทึก ดูรายงานรายสัปดาห์จากแอปพลิเคชันได้เลย ชัดเจน และเข้าใจกว่ารายงานในรูปแบบกระดาษ” ” (ผู้ให้ข้อมูล กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีสานเสื่อกระจูดบ้านโคกพะยอม จำนวน 9 คน)

ผลการคัดเลือกแอปพลิเคชันฟรีแวร์ที่มีอยู่ใน App Store และ Google Play Store จำนวน 10 แอปพลิเคชัน เพื่อเปรียบเทียบข้อดี-ข้อเสีย และความเหมาะสมกับบริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบข้อดี-ข้อเสียของแอปพลิเคชันฟรีแวร์ที่ศึกษา

ลำดับ	ชื่อแอปพลิเคชัน	ข้อดี	ข้อจำกัด
1	Money+	อินเทอร์เฟซเรียบง่าย เหมาะกับผู้เริ่มต้น ใช้ภาษาไทยได้	ไม่รองรับรายงานกราฟและการส่งออกข้อมูล
2	Money Pod	รองรับรายจ่ายหลายประเภท แสดงผลแบบแผนภูมิ	การใช้งานต้องลงทะเบียน มีโฆษณาค่อนข้างมาก
3	Save Money	ใช้งานง่าย ไม่มีโฆษณา	ไม่มีระบบสรุปรายงานหรือกราฟ
4	Wallet Story	รองรับการจัดประเภทรายจ่าย มีรายงานประจำเดือน เข้าใจง่าย	รองรับรายงานกราฟและการส่งออกข้อมูล ไม่มีระบบสำรองข้อมูลออนไลน์
5	Household Account Book	ดีไซน์คลาสสิก ใช้งานง่าย เหมาะกับกลุ่มผู้สูงอายุ	ไม่สามารถแยกประเภทรายจ่ายโดยละเอียด
6	Money Lover	รองรับการเชื่อมบัญชีธนาคาร มีระบบงบประมาณ ออกรายงานได้	รุ่นฟรีจำกัดฟีเจอร์หลายอย่าง
7	Spendee	ใช้งานร่วมกันหลายคนได้ มีฟีเจอร์วิเคราะห์รายจ่ายเชิงลึก	อินเทอร์เฟซซับซ้อน ไม่เหมาะกับผู้ใช้ไม่มีพื้นฐานเทคโนโลยี
8	Wallet (by Budget Bakers)	อินเทอร์เฟซมีอาชีพ ระบบการแจ้งเตือนยอดเยี่ยม	ภาษาไทยไม่สมบูรณ์ ผู้ใช้ใหม่อาจสับสน
9	มีดังค์ (กระเป๋าดังค์)	รองรับภาษาไทย ฟีเจอร์พื้นฐานครบใช้งานง่าย	ไม่มีระบบวิเคราะห์ข้อมูลหรือสรุปอัตโนมัติ
10	Cash Note	เหมาะสำหรับบันทึกรายรับรายจ่ายรายวันแบบรวดเร็ว	ไม่มีระบบค้นหาข้อมูลย้อนหลัง

จากตารางที่ 2 การเปรียบเทียบข้อดี-ข้อเสียของแอปพลิเคชันฟรีแวร์ที่ศึกษา พบว่า แอปพลิเคชันฟรีแวร์ทั้ง 10 รายการ แอปพลิเคชัน “Wallet Story” ได้รับการเลือกให้เป็นเครื่องมือหลักในการพัฒนาระบบการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลที่พิจารณาอย่างรอบด้าน ได้แก่ **ความเหมาะสมกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน** ซึ่งส่วนใหญ่มีพื้นฐานการศึกษาในระดับประถมหรือมัธยมต้น และไม่มีประสบการณ์ทางการจัดทำบัญชีมาก่อน ดังนั้น การเลือกแอปพลิเคชันที่เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน และใช้ภาษาไทยได้ดี ถือเป็นเกณฑ์สำคัญ “Wallet Story” ตอบโจทย์นี้ได้ดีด้วยฟังก์ชันที่**ครบถ้วนต่อความจำเป็น** จากการเปรียบเทียบ พบว่าแม้แอปพลิเคชันอื่นบางตัวจะมีฟีเจอร์เฉพาะทาง เช่น การเชื่อมบัญชีธนาคาร เช่น Money Lover หรือฟังก์ชันวิเคราะห์เชิงลึก เช่น Spendee แต่กลับมีความซับซ้อนสูง หรือจำกัดฟีเจอร์สำหรับผู้ใช้ฟรี ในขณะที่ “Wallet Story” มีคุณสมบัติพื้นฐานที่เพียงพอและเหมาะสมกับการใช้งานที่รองรับการจัดหมวดหมู่รายจ่าย สรุปรายงานรายเดือนในรูปแบบกราฟและแผนภูมิ รองรับการส่งออกข้อมูล (Export) ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการสรุปผลในภายหลัง ในการ**การประยุกต์ใช้จริงทำได้ง่าย** “Wallet Story” ไม่จำเป็นต้องลงทะเบียนหรือเชื่อมต่อบัญชีออนไลน์ เหมาะกับกลุ่มผู้ใช้ที่ไม่มีอีเมลหรือไม่สะดวกใช้อินเทอร์เน็ตเป็นประจำ แม้ว่าจะไม่มีระบบสำรองข้อมูลออนไลน์ แต่ก็สามารถใช้งานได้แบบออฟไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของชุมชนในพื้นที่ชนบท และ**มีความยืดหยุ่นในการนำไปใช้** ซึ่งเป็นข้อดีที่โดดเด่นอีกประการของ “Wallet Story” คือสามารถประยุกต์ใช้ได้ทั้งในระดับบุคคลและกลุ่มกิจการ เช่น การบันทึกบัญชีรายวันของกลุ่ม หรือสมาชิกใช้แอปพลิเคชันในโทรศัพท์ของตนเองเพื่อติดตามรายจ่ายส่วนตัว เป็นการเสริมสร้างทักษะทางการเงินและบัญชีในระดับพื้นฐานได้อย่างต่อเนื่อง

ผลการทดลองใช้ จากการดำเนินการอบรมและทดลองใช้งานแอปพลิเคชัน Wallet Story กับกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ประธานกลุ่ม ผู้ช่วยผู้จัดทำบัญชี และสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน รวม 9 คน เป็นระยะเวลา 1 เดือน และประเมินประสิทธิผลของการใช้แอปพลิเคชันด้วยวิธีการสังเกตแบบมีโครงสร้าง (Structured Observation) และการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการใช้งานจริง

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ผลการสังเกตพฤติกรรมก่อนและหลังใช้งานแอปพลิเคชัน Wallet Story

ผู้ให้ข้อมูล	ก่อนใช้แอปพลิเคชัน	หลังใช้แอปพลิเคชัน	เปลี่ยนแปลงที่สังเกตได้
ก	ไม่มีการบันทึกบัญชี	บันทึกทุกวัน	เพิ่มความต่อเนื่องในการติดตามรายรับ-รายจ่าย
ข	บันทึกในกระดาษ ไม่ต่อเนื่อง	บันทึกได้สม่ำเสมอ	วางแผนค่าใช้จ่ายได้ดีขึ้น
ค	ไม่ทราบยอดเงินคงเหลือรายวัน	ทราบยอดเงินคงเหลือ	ลดการใช้จ่ายเกินตัว

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ผลการสังเกตพฤติกรรมก่อนและหลังใช้งานแอปพลิเคชัน Wallet Story (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูล	ก่อนใช้แอปพลิเคชัน	หลังใช้แอปพลิเคชัน	เปลี่ยนแปลงที่สังเกตได้
ง	ไม่วางแผนการใช้จ่ายล่วงหน้า	ตั้งงบประมาณรายวันและรายเดือน	เริ่มมีวินัยทางการเงิน
จ	จดบันทึกเฉพาะรายรับ ไม่จดยายจ่าย	แยกประเภทและบันทึกทั้งรายรับ-รายจ่าย	เข้าใจสมดุลการเงินของตนเองมากขึ้น
ฉ	บันทึกข้อมูลเพียงบางช่วงเวลา	บันทึกข้อมูลต่อเนื่อง	มองเห็นพฤติกรรมการใช้จ่ายที่ซ้ำซ้อนและปรับปรุงได้
ช	ใช้สมุดจดแบบไม่เป็นหมวดหมู่	ใช้หมวดหมู่ในแอปพลิเคชันเพื่อจัดการค่าใช้จ่าย	บริหารเงินอย่างเป็นระบบ
ซ	ลืมบันทึกรายรับ-รายจ่ายบ่อยครั้ง	ใช้ระบบแจ้งเตือนในแอปพลิเคชัน	เพิ่มวินัยทางการเงิน และความสม่ำเสมอในการจดบันทึก
ฅ	บันทึกแบบไม่สม่ำเสมอ	ติดตามรายรับ-รายจ่าย	เข้าใจสถานะการเงินของตนเอง

จากตารางที่ 3 การวิเคราะห์ผลการสังเกตพฤติกรรมก่อนและหลังใช้งานแอปพลิเคชัน Wallet Story ของกลุ่มเป้าหมายจำนวน 9 คน เป็นระยะเวลา 1 เดือน และประเมินประสิทธิผลของการใช้แอปพลิเคชัน พบว่าพฤติกรรมการจัดการด้านการเงินของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้นอย่างชัดเจน ก่อนการใช้แอปพลิเคชัน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ไม่มีการจดบันทึกบัญชี หรือบันทึกไม่สม่ำเสมอ เช่น การจดลงในสมุดหรือกระดาษที่อาจสูญหายได้ง่าย ข้อมูลที่จดบันทึกไม่เป็นระบบ ไม่แยกรายรับ-รายจ่ายอย่างชัดเจน รวมทั้งไม่สามารถทราบยอดเงินคงเหลือในแต่ละวันได้ ทำให้เกิดปัญหาในการควบคุมค่าใช้จ่าย และไม่สามารถวางแผนการเงินล่วงหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลังจากที่ได้ใช้แอปพลิเคชัน Wallet Story ต่อเนื่องเป็นเวลา 1 เดือน พบว่า สมาชิกในกลุ่มเริ่มมีวินัยทางการเงินมากขึ้น โดยสามารถบันทึกรายรับ-รายจ่ายได้อย่างต่อเนื่องทุกวัน และเลือกใช้หมวดหมู่ของรายจ่ายได้อย่างเหมาะสม แอปพลิเคชันช่วยให้ผู้ใช้งานมองเห็นภาพรวมพฤติกรรมการใช้เงินของตนเอง ทำให้สามารถวางแผนรายจ่ายล่วงหน้าได้ดีขึ้น ตลอดจนลดพฤติกรรมการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยโดยไม่จำเป็น นอกจากนี้ ระบบแจ้งเตือนในแอปพลิเคชัน ยังช่วยเพิ่มความสม่ำเสมอในการบันทึกข้อมูลอีกด้วย ผลจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การใช้แอปพลิเคชันจัดทำบัญชีอย่างต่อเนื่องสามารถพัฒนานิสัยทางการเงินของผู้ใช้งานในระดับวิสาหกิจชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐานในชีวิตประจำวัน และเพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการรายรับ-รายจ่ายได้อย่างยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นตามวัตถุประสงค์ข้อแรก ที่มุ่งศึกษาพื้นฐานการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีสานเสื่อกระจูดบ้านโคกพะยอม ตำบลโคกเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส พบว่า พฤติกรรมการจัดทำบัญชีในรูปแบบเดิมของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยังขาดระบบที่ชัดเจนและมีความสม่ำเสมอ ซึ่งสะท้อนถึงข้อจำกัดด้านความรู้ ความเข้าใจ และทักษะด้านบัญชีของกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำและไม่มีประสบการณ์ด้านการใช้เทคโนโลยี ทั้งนี้พฤติกรรมทางบัญชีดังกล่าวสามารถวิเคราะห์ผ่านกรอบแนวคิด ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) ของ Ajzen (1991) ซึ่งระบุว่าพฤติกรรมของบุคคลได้รับอิทธิพลจากเจตคติ (Attitude) บรรทัดฐานทางสังคม (Subjective Norms) และการรับรู้ถึงความสามารถของตนเองในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control) ในกรณีนี้ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีเจตคติเป็นบวกต่อการจัดบันทึกบัญชี แต่ขาดปัจจัยสนับสนุน เช่น เครื่องมือที่เหมาะสมและความมั่นใจในความสามารถของตนเอง ซึ่งส่งผลให้พฤติกรรมการจัดทำบัญชีไม่เกิดขึ้นหรือไม่สม่ำเสมอ ทั้งยังอาจได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมกลุ่มที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการบันทึกบัญชีในระดับรายบุคคล โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุที่คุ้นเคยกับการบริหารเงินแบบปากเปล่า ทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นว่า พฤติกรรมทางบัญชีในชุมชนได้รับอิทธิพลจากทั้งปัจจัยส่วนบุคคลและบริบททางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธิดารัตน์ สุขชี (2562) ที่พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดเล็กมีความเข้าใจในระบบบัญชีค่อนข้างต่ำ และมักจัดทำบัญชีแบบไม่เป็นระบบ เช่นเดียวกับอนุสรณ์ สุขเกษม (2565) ที่ระบุว่า กลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่ชนบทยังขาดความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยีเพื่อจัดการบัญชี แม้มีเจตคติในเชิงบวกก็ตาม

ส่วนวัตถุประสงค์ข้อที่สอง ซึ่งมุ่งพัฒนาการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายโดยใช้แอปพลิเคชันฟรีแวร์ “Wallet Story” ผลการวิจัยพบว่า การนำเทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสมกับบริบทของผู้ใช้งานมาปรับใช้สามารถส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้จริง โดยเฉพาะในด้านความสม่ำเสมอ ความเข้าใจในรายจ่ายของตนเอง และการวางแผนการเงินที่ดีขึ้น ผลลัพธ์นี้สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ทางสังคม Social Cognitive Theory ของ Bandura (1991) ที่ระบุว่า พฤติกรรมเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ผ่านการสังเกตแบบจำลอง (Modeling) การเสริมแรง (Reinforcement) และความสามารถในการควบคุมตนเอง (Self-Regulation) ในการอบรมทดลองใช้งานแอปพลิเคชัน สมาชิกได้เรียนรู้จากผู้อื่นในกลุ่ม ฝึกปฏิบัติจริง และได้รับผลลัพธ์ที่เห็นได้ชัด เช่น รายงานรายจ่ายที่ชัดเจน การควบคุมเงินได้ดีขึ้น จึงเกิดการเสริมแรงเชิงบวกที่กระตุ้นให้พฤติกรรมการบันทึกบัญชีเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกัน ความง่ายในการใช้งานและการแจ้งเตือนของแอปพลิเคชันช่วยลดอุปสรรคทางเทคโนโลยี ทำให้ผู้ใช้รู้สึกว่าคุณสมบัติสามารถควบคุมพฤติกรรมได้ (Perceived Self-Efficacy) ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการจัดบันทึกบัญชีที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงอาจกล่าวได้ว่า การพัฒนาแนวทางการจัดทำบัญชีด้วยแอปพลิเคชันฟรีแวร์นี้ประสบผลสำเร็จในระดับพฤติกรรม และ

สามารถขยายผลไปยังกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่นที่มีบริบทใกล้เคียงได้อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพัตรา แสงวิมาน (2564) ที่พบว่าการใช้แอปพลิเคชัน “Money Manager” เพื่อบันทึกรายรับ-รายจ่ายในกลุ่มแม่บ้านชุมชน สามารถช่วยส่งเสริมพฤติกรรมการจดบันทึกอย่างมีวินัย สร้างความเข้าใจเรื่องงบประมาณครัวเรือน และนำไปสู่การวางแผนทางการเงินที่ดีขึ้น เช่นเดียวกับงานวิจัยของจิตรา โชติพันธุ์ (2563) ที่ศึกษาการใช้แอปพลิเคชัน “Piggipo” ในกลุ่มผู้ประกอบการรายย่อย พบว่าผู้ใช้ที่มีประสบการณ์ใช้งานต่อเนื่องมากกว่า 1 เดือน มีแนวโน้มควบคุมพฤติกรรมการใช้จ่ายได้ดีขึ้น และเกิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจากสมาชิกในครอบครัวหรือกลุ่มธุรกิจ นอกจากนี้ งานวิจัยของ Rakhmawati et al. (2020) ยังระบุว่า การใช้แอปพลิเคชันบันทึกบัญชีที่มีระบบแจ้งเตือนและแสดงผลเชิงภาพ ส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายสามารถจดจำพฤติกรรมการเงินของตนได้แม่นยำมากขึ้น และเกิดความตระหนักรู้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในระยะยาว

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนารูปแบบการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายให้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีสาขาสีกระจุยบ้านโคกพะยอม ตำบลโคกเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ด้วยการประยุกต์ใช้แอปพลิเคชันฟรีแวร์ที่เหมาะสมกับบริบทของผู้ใช้งาน โดยกระบวนการวิจัยเริ่มจากการศึกษาสภาพการบันทึกบัญชีเดิมพบว่าขาดระบบที่เป็นมาตรฐาน ข้อมูลทางการเงินไม่เป็นหมวดหมู่ และสมาชิกส่วนใหญ่ไม่มีทักษะด้านเทคโนโลยี ส่งผลให้ไม่สามารถวางแผนรายรับ-รายจ่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการคัดเลือกและทดลองใช้แอปพลิเคชัน “Wallet Story” ผ่านกระบวนการอบรมและสังเกตพฤติกรรมการใช้งาน พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมการจดบันทึกบัญชีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ โดยสมาชิกสามารถบันทึกรายการได้อย่างสม่ำเสมอ เข้าใจภาพรวมรายจ่ายรายเดือนมากขึ้น และสามารถควบคุมค่าใช้จ่ายได้ดีขึ้น แอปพลิเคชันที่เลือกใช้งานมีอินเตอร์เฟซเรียบง่าย การแจ้งเตือนที่เหมาะสม และสามารถสร้างรายงานสรุปได้อัตโนมัติ ซึ่งช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการบันทึกและลดอุปสรรคทางเทคโนโลยี ส่งผลให้สมาชิกเกิดความมั่นใจในการใช้เครื่องมือดิจิทัลมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

1. บูรณาการการจัดทำบัญชีเข้ากับกิจกรรมประจำวัน ควรส่งเสริมให้มีการจดบันทึกบัญชีในช่วงเวลาที่แน่นอน เช่น หลังสิ้นวันทำการผลิตหรือจำหน่ายสินค้า เพื่อสร้างวินัยและให้ข้อมูลมีความต่อเนื่อง
2. จัดทำคู่มือการใช้งานแอปพลิเคชันด้วยภาษาท้องถิ่นหรือภาษาง่ายๆ เพื่อช่วยลดข้อจำกัดด้านเทคโนโลยีและเพิ่มความมั่นใจในการใช้งานแก่ผู้ที่ไม่มีความรู้พื้นฐานด้านดิจิทัล
3. ใช้ข้อมูลบัญชีเพื่อพัฒนาแผนธุรกิจและเข้าถึงแหล่งทุน เมื่อสามารถจัดทำบัญชีได้อย่างถูกต้อง กลุ่มสามารถนำข้อมูลทางการเงินไปประกอบการขอสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. เพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างเพื่อความครอบคลุมมากขึ้น ควรศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่นที่มีลักษณะแตกต่างกัน เช่น กลุ่มที่ผลิตอาหาร กลุ่มเกษตรแปรรูป หรือกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ชนบทห่างไกล เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการนำแอปพลิเคชันไปใช้งาน
2. วิจัยระยะยาวเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบันทึกบัญชี ศึกษาพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันต่อเนื่อง 3-6 เดือน เพื่อประเมินความยั่งยืนของพฤติกรรมการจดบันทึก และอุปสรรคในการใช้งานในระยะยาว
3. ศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจหลังการใช้แอปพลิเคชัน เช่น วิเคราะห์ว่าสมาชิกสามารถเพิ่มกำไรหรือควบคุมต้นทุนได้ดีขึ้นหรือไม่ โดยใช้ข้อมูลจากบัญชีรายรับรายจ่ายที่บันทึกด้วยแอปพลิเคชัน

รายการอ้างอิง

- จิตรา โชติพันธุ์. (2563). การใช้แอปพลิเคชันเพื่อควบคุมการใช้จ่ายในกลุ่มผู้ประกอบการรายย่อย. *วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม*, 13(2), 44-59.
- ณัฐธิดา ปานสังข์, อภิชาติ คำอ่อน และสมหมาย สีสุธรรม. (2565). การพัฒนาทักษะการใช้แอปพลิเคชันทางการเงินสำหรับผู้ประกอบการรายย่อย. *วารสารบริหารธุรกิจเพื่อสังคม*, 4(2), 22-36.
- ธิดารัตน์ สุขชี. (2562). การวิเคราะห์พฤติกรรมการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มอาชีพในจังหวัดพะเยา. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*, 10(1), 85-97.
- นฤมล อริยพิมพ์. (2565). การจัดทำบัญชีด้วยแอปพลิเคชัน สำหรับผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทอาหาร อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. *วารสารวิชาการและวิจัยมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 12(1), 303-314.
- ปวันรัตน์ ตีวงษ์. (2560). แนวทางการพัฒนาการดำเนินของวิสาหกิจชุมชน ในเขตพื้นที่มาบตาพุดคอมเพล็กซ์ จังหวัดระยอง [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เยาวพา กองเกตุ. (2567). มาตรการทางกฎหมายในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 กรณีศึกษา วิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย. *วารสารนิติศาสตร์และสังคมท้องถิ่น*, 8(1), 51-76.
- สุปรียา เดชรักขา และทิพวิมล ชมพูคำ. (2560). การพัฒนาแอปพลิเคชันบัญชีรายรับ-รายจ่าย บนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์. *วารสารโครงการวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ*, 3(1), 1-7.
- สุพัตรา แสงวิมาน. (2564). การส่งเสริมการออมและวางแผนการเงินของแม่บ้านในชุมชนด้วยแอปพลิเคชัน Money Manager. *วารสารวิจัยสังคมและพัฒนา*, 8(1), 112-126.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566—2570)*. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. <https://www.nesdc.go.th>

- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2567, 15 มกราคม). *วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม*. สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. <https://www.sme.go.th>
- อนุสรณ์ สุขเกษม. (2565). ความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีบัญชีของผู้ประกอบการรายย่อยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต*, 10(3), 14–26.
- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational behavior and human decision processes*, 50(2), 179–211.
- Bandura, A. (1991). Social cognitive theory of self-regulation. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 248–287.
- Creswell, J. W., & Poth, C. N. (2018). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (4th ed.). SAGE Publications.
- Davis, F. D. (1989). Perceived Usefulness, Perceived Ease of Use, and User Acceptance of Information Technology. *MIS Quarterly*, 13(3), 319–340.
- Drisko, J. W., & Maschi, T. (2016). *Content analysis*. Oxford university press.
- Harwood, T. G., & Garry, T. (2003). An overview of content analysis. *The marketing review*, 3(4), 479–498.
- Laudon, K. C., & Laudon, J. P. (2020). *Management Information Systems: Managing the Digital Firm* (16th ed.). Pearson.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods* (3rd ed.). SAGE Publications.
- Rakhmawati, T., Prasetyo, A., & Nugraheni, R. (2020). The Effectiveness of Mobile Financial Applications in Improving Household Financial Behavior. *International Journal of Scientific & Technology Research*, 9(3), 4555–4560.
- Widyastuti, U., & Suharti, L. (2023). Digital accounting applications and decision-making in small community enterprises: A case study in rural Indonesia. *Journal of Small Business and Digital Innovation*, 5(1), 33–47.